

Dovenskab en Gang for alle! Den har mange Udgangspunkter, og det gælder at faa dem klarede, inden man skrider til Afhjælpingen af den. Og det samme gælder for Tilregnelighedens Vedkommende; ogsaa den maa være set fra alle Sider, hvis man ikke skal risikere at komme til at gøre Uret. Der er ved vort Forslag kun Tale om at bringe større Klarhed i Lovforslaget og i Behandlingen af Børnene, men ikke paa nogen Maade om at holde Haanden over de dovne Børn.

Naar den højtærede Minister sagde, at man i Udvalget havde behandlet Spørgsmaalet Uffe hin Spage, saa har jeg Fornemmelsen af, at det ikke saa meget var Uffe hin Spage, man der talte om, som Linné, om hvem det vistnok blev sagt, at han neppe vilde have haft ondt af at være bleven sat i en anden Skole end den, hvori han viste sig som en doven Dreng. Maaske; men det er aldeles ikke afgjort. Var han kommen i en Tvangsskole og saaledes stillet som en Undtagelse udenfor de normale Børns Række, vilde hans Natur maaske netop ikke være bleven udviklet, men hemmet derved, og jeg er slet ikke enig med den højtærede Minister i, at Uffe hin Spage nødvendigvis vilde have haft saa udmærket godt af at være sat i en Tvangsskole. Var han kommen i en Skole efter denne Lovs § 2, er jeg bange for, at han aldrig vilde have reddet Danmark, men at hans Mod mulig vilde være knækket, han selv have følt sig som en Undermaaler og ikke, da Øjeblikket var der, haft Kræfterne til sin Raadighed og den Selvtillid, han saa at sige ved en naturbegrundet Dovenskab havde sovet sig til gennem sine Barneaar. I øvrigt brugte jeg naturligvis ikke Uffe hin Spage som noget direkte Eksempel paa Forslagets mulige Virkninger, men kun som et mytisk eller et sagnagtigt Udtryk for en Ejendommelighed i det danske Folks Natur, nemlig den, at kunne ligge i Dvale længe og derpaa vaagne styrket op, noget, der er sket mange Gange med de mest begavede Naturer. Derfor har det ikke ligget saa fjernt at nævne ham her som et Forbillede paa en Række Menneskers Udvikling i de forskellige Aarhundreder. Jeg takker det ærede Medlem for Bornholm (Ingvard Jensen), fordi han slutter sig til vort Ændringsforslag, han har Ret i, at dets Vedtagelse vil være et Fremskridt og Loven derved vinde i Klarhed, medens den, naar den beholder Bestemmelsen om Dovenskab, selv med den foreslaaede Tilføjelse, vil faa et uklart Punkt, som vilde

kunne volde Vanskeligheder ved den praktiske Gennemførelse af den.

Justitsministeren (Alberti): Om end Linné har været nævnt i Udvalget, var det dog Uffe hin spage, der fuldt ud fangede vor Interesse, og jeg tror fremdeles, at det ærede Medlem tager fuldstændig fejl, naar han anfører ham som et Eksempel paa en doven Dreng, der vilde være bleven helt fordærvet, hvis han var kommen ind paa en Opdragelsesanstalt. Enhver Tid har de Opdragelsesanstalter, som Tidens Aand kræver, og derfor tror jeg ganske sikkert, at Uffe hin spage, naar han skulde have været opdraget, vilde være bleven overleveret til en eller anden gammel Viking paa Jomsborg, og jeg har aldrig hørt, at der var nogen der, som Modet er bleven knækket paa. De unge Mennesker foretog saadanne Øvelser og Evolutioner, at det snarere vilde knække vort Mod, hvis vi saa derpaa, men deres eget Mod knækkede det sikkert ikke. Jeg tror fremdeles at turde sige, at selv om Uffe hin spage var skrap med Skræp, vilde han have været skrapmere endnu, hvis han havde gaaet i den rigtige Skole.

Det ærede Medlem siger, at Dovenskab er ikke Dovenskab en Gang for alle, at der er Ting, som man kalder for Dovenskab, som ikke er det; det er noget, jeg fuldt ud erkender, og som Udvalget ogsaa ved sin Ændring søger at slaa fast i Lovforslaget som en given Sag. Men det er ikke rigtigt, naar det ærede Medlem siger, at han og hans Medforslagsstillere ville have undersøgt Aarsagerne til Dovenskab, det ville de netop ikke gøre, de ville skyde al Dovenskab ud af Lovforslaget. At der kan være Tvivl i mange Tilfælde om, hvorvidt Dovenskab er den paagældende tilregnelig eller ikke, er sikkert nok, og det maa altid være Genstand for et Skøn, men det samme gælder jo om alle de Tilfælde, som ere nævnte i Lovforslagets Paragraffer 1—2, hvor Barnet kan tages fra Forældrene og anbringes udenfor Hjemmene eller paa Opdragelsesanstalter. I alle de Tilfælde er det et Skøn, der maa træffes, der kan altid være Tvivl om det, men jeg gaar rigtignok ud fra, at baade ved Anvendelsen af § 1 og ved Anvendelsen af § 2 vil man, hvor der er Tvivl, lade sig bestemme til at gaa i den mildere Retning saa længe som muligt.

Lohmann: Det er jo ikke noget stort Spørgsmaal, vi her debatterer, men da jeg